

Sygn. akt V U 2317/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Legnicy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: star. sekr. sądowy Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2015 r. w Legnicy

sprawy z wniosku M. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ponowne ustalenie podstawy wymiaru emerytury

na skutek odwołania

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 22 kwietnia 2014 r.

znak (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt V U 2317/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 22 kwietnia 2014 r. ustalił wysokość emerytury należnej wnioskodawczyni M. M., obliczając jej wysokość zgodnie z art. 183 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej „ustawa emerytalna”) oraz podjął jej wypłatę z uwagi na rozwiązanie przez ubezpieczoną stosunku pracy.

Obliczając wysokość świadczenia na kwotę 4870,49 zł po waloryzacji zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 2003 r. do 2012 r. oraz maksymalny wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 250%. Do ustalenia wysokości świadczenia uwzględnił łącznie 39 lat, 5 miesięcy i 16 dni okresów składkowych oraz 2 lata, 0 miesięcy i 27 dni okresów nieskładkowych. Obliczając wysokość emerytury zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej na kwotę 3753,39 zł O/ZUS uwzględnił kwotę składki zaewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynoszącą 349535,47 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego – 585433,71 zł oraz średnie dalsze trwanie życia 249,10 miesięcy. Ostatecznie organ rentowy obliczył wysokość emerytury na podstawie art. 183 wymienionej ustawy na kwotę 3976,81 zł. Jednocześnie organ rentowy odmówił wnioskodawczyni przeliczenia podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem zarobków za rok 2013 i 2014, z uwagi na wystąpienie przez wnioskodawczynię z wnioskiem o

przyznanie świadczenia w roku 2013, co zgodnie z art. 15 ust. 4 i 5 ustawy emerytalnej nie pozwalało na uwzględnienie zarobków z tych lat.

W odwołaniu od powyższej decyzji, sprecyzowanym ostatecznie na rozprawie w dniu 25 lutego 2015 r., M. M. wniosła o ponowne przeliczenie emerytury jedynie w oparciu o art. 53 ustawy emerytalnej. Wnioskodawczyni wyraziła przekonanie, że zastosowanie wobec niej nowych zasad przeliczenia emerytury jest dla niej niekorzystne. Podniosła też, że art. 183 ustawy emerytalnej jest niezgodny z Konstytucją.

W odpowiedzi na odwołanie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji. W piśmie z dnia 17 października 2014 r. organ rentowy szczegółowo wskazał sposób obliczenia emerytury wnioskodawczyni na podstawie art. 26 i 53 w zw. z art. 183 ustawy emerytalnej, wskazując czynniki wpływające na wysokość świadczenia. Ponadto, organ rentowy podał, iż zaskarżoną decyzją ubezpieczona uzyskała prawo do emerytury z art. 24 ustawy emerytalnej, która obliczana jest na podstawie art. 26 powołanej ustawy, tj. według nowych zasad.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. M., ur. (...), powszechny wiek emerytalny w wymiarze 60 lat i 2 miesięcy osiągnęła z dniem (...), nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Pierwszy wniosek o przyznanie emerytury wnioskodawczyni złożyła w dniu 9 października 2013 r., w którym wniosła o wybranie w celu ustalenia podstawy wymiaru na podstawie przedłożonych dokumentów najkorzystniejszego wariantu.

Uwzględniając powyższy wniosek, decyzją z dnia 28 października 2013 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od dnia 1 października 2013 r., tj. od miesiąca, w którym złożono wniosek. Organ rentowy obliczył wysokość emerytury na podstawie art. 183 ustawy emerytalnej na kwotę 3821,67 zł. Z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia jednocześnie zawieszono wnioskodawczyni wypłatę świadczenia.

Decyzją organu rentowego z dnia 20 listopada 2013 r. przeliczono ponownie wysokość emerytury wnioskodawczyni, ustalając ją na kwotę 3902,98 zł w oparciu o art. 183 ustawy emerytalnej.

Zaskarżoną decyzją z dnia 22 kwietnia 2014 r., wydaną na podstawie wniosku M. M. z dnia 8 kwietnia 2014 r. o przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia i doliczeniu do stażu pracy dalszego okresu zatrudnienia, organ rentowy przyjął jej wysokość w najkorzystniejszym wariantcie, opartym na art. 183 ustawy emerytalnej, uwzględniając zwiększony ogólny staż pracy wnioskodawczyni i wyliczył wysokość świadczenia ostatecznie na kwotę 3976,81 zł.

d o w ó d: akta emerytalne ZUS: wniosek – k. 1-3; decyzja - k. 28; decyzja - k. 33; decyzja – k. 45-47.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie wnioskodawczyni nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy zauważyć, że stan faktyczny niniejszej sprawy nie budził wątpliwości, a spór sprowadzał się do ustalenia prawidłowej podstawy prawnej wyliczenia świadczenia emerytalnego należnego wnioskodawczyni. Z tych powodów Sąd postanowił pominąć dowód z przesłuchania wnioskodawczyni, gdyż przedmiot sprawy sprowadzał się do zagadnienia prawnego pozostającego w kognicji sądu.

Ze względu na datę urodzenia wnioskodawczyni, prawo do emerytury przyznano na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z tym przepisem, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184. Wiek emerytalny dla kobiet urodzonych w okresie od dnia 1 kwietnia 1953 r. do dnia 30 czerwca 1953 r. wynosi co najmniej 60 lat i 2 miesiące (ust. 1 a pkt 3)

Sposób ustalenia wysokości tego świadczenia określa generalnie przepis art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej. Zgodnie z nim podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185 ustawy emerytalnej. Zgodnie z art. 26, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 (ust. 1). Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach (ust. 2). Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach (ust. 3). Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2 (ust. 4). Tablice, o których mowa w ust. 4, są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 01 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego (ust.5).

Wyjątkowo na podstawie art. 183 ustawy emerytalnej, w przypadku osoby ubezpieczonej urodzonej po dniu 31 grudnia 1948 r., z wyjątkiem ubezpieczonych, którzy pobrali emeryturę na podstawie przepisów art. 46 lub 50 (wnioskodawczynie do takich osób nie należy), o ile osoba ta nie była członkiem otwartego funduszu emerytalnego albo złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa, która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury w roku kalendarzowym 2013 wynosi:

- 20 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 oraz
- 80 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26 (ust. 5).

W ocenie Sądu, wbrew stanowisku wnioskodawczynie, ZUS prawidłowo ustalił wysokość przysługującej jej emerytury.

Zasadnie wskazał organ rentowy, iż warunki uzyskiwania prawa oraz ustalania wysokości emerytury dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948r. regulują art. 24-26 oraz art. 183 ustawy emerytalnej. Obowiązujące zasady przyznania świadczeń emerytalnych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) wykluczają wyliczenia emerytury przysługującej na mocy art. 24, jedynie w oparciu o tzw. stare zasady, czyli jedynie na podstawie art. 53 teże ustawy, czego domagała się wnioskodawczynie w niniejszym postępowaniu.

Kwestionowany przez wnioskodawczynie art. 183 ustawy emerytalnej, dający w jej przypadku najkorzystniejszy wariant wyliczenia podstawy wymiaru świadczenia, jest przepisem przejściowym i dotyczy tzw. "emerytury mieszanej" lub „dzielonej”. Emerytura tego rodzaju została przewidziana dla pierwszych roczników ubezpieczonych objętych nowym systemem emerytalnym, tj. dla osób, które osiągnęły wiek emerytalny w latach 2009-2013, jeżeli nie pobierają emerytury w systemie zdefiniowanego świadczenia i nie były członkami otwartego funduszu emerytalnego albo złożyły wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody budżetu państwa. Celem tej instytucji jest łagodzenie skutków wprowadzenia nowej formuły emerytalnej dla osób, które podlegają zreformowanemu ubezpieczeniu emerytalnemu nie dłużej niż 15 lat od 1 stycznia 1999 r. Ratio legis tego przepisu wiąże się zatem ze zbyt krótkim okresem gromadzenia środków na emeryturę na koncie w ZUS, co mogło mieć negatywne konsekwencje dla wymiaru świadczenia.

Grupa osób, o których mowa w tym przepisie, może otrzymać emeryturę składającą się z kwoty odpowiadającej określonego procentowi emerytury wyliczonej w systemie zdefiniowanego świadczenia (zgodnie z art. 53 ustawy) i z kwoty odpowiadającej określonego procentowi emerytury wyliczonej według nowych zasad, tj. w systemie zdefiniowanej składki (zgodnie z art. 26 ustawy). Jednym z elementów wyliczenia emerytury w systemie zdefiniowanego świadczenia jest określony procent tzw. kwoty bazowej, czyli 100% przeciętnego wynagrodzenia

pomniejszonego o potrącone od ubezpieczonych składki na ubezpieczenia społeczne, określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, w poprzednim roku kalendarzowym (art. 53 w związku z art. 19 ustawy).

Powyższy przepis dotyczący emerytury dzielonej, wbrew sugestiom wnioskodawczynie, nie został dotychczas uznany za niekonstytucyjny. Przeciwnie, o jego zgodności z art. 67 Konstytucji przesądził Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 7 maja 2014 r., K 43/12 (Dz.U. z 26 maja 2014 r., poz. 684). W ocenie Sądu przepis ten nie narusza także norm przepisów unijnych, które generalnie w dziedzinie zabezpieczenia społecznego pozostawiają prawo do ustalenia warunków przyznawania i wyliczenia wysokości świadczeń, w tym określenia wieku emerytalnego dla celów przyznania rent i emerytur w powszechnym systemie emerytalnym, w gestii Państw Członkowskich. Dotyczy to obowiązkowych świadczeń emerytalnych wypłacanych z FUS.

Mając powyższe na uwadze, nie było podstaw do podważenia prawidłowości przyjętej przez organ rentowy podstawy prawnej wyliczenia emerytury należnej skarżącej. Na potrzeby ustalenia najkorzystniejszego wariantu wyliczenia spornego świadczenia w sytuacji wnioskodawczynie, prawidłowo zatem w pierwszej kolejności ZUS dokonał obliczenia wysokości świadczenia na podstawie art. 53. W tym celu obliczył podstawę wymiaru emerytury, na zasadzie art. 15 ust. 4 ustawy. Przepis ten stanowi, iż w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,
- oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,
- oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która z zastrzeżeniem ust. 5 (wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250 %) stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
- mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy emerytalnej podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176, które nie znajdują zastosowania do wnioskodawczynie. Tym samym prawidłowo organ rentowy nie uwzględnił zarobków wnioskodawczynie z lat 2013 i 2014, skoro pierwszy wniosek o emeryturę złożyła dnia 9 października 2013 r.

Ustalen podstawy wymiaru świadczenia według określonych wyżej zasad organ rentowy dokonał - uwzględniając wniosek ubezpieczonej - na podstawie przedłożonych przez nią dowodów, najkorzystniejszych jej zarobków stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych, wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 2003 r. do 2012 r. Organ rentowy obliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 262,68 % i zredukował go do wyżej wskazanej maksymalnej wysokości ustawowej 250 %.

Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił udokumentowane na chwilę złożenia wniosku przez wszystkie okresy składkowe i nieskładkowe - w tym nieuwzględniany w poprzednich decyzjach okres zatrudnienia od 24 lipca 2013 r. do 31 marca 2014 r.

Ustaliwszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, podstawę wymiaru emerytury oraz okresy składkowe i nieskładkowe, na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy emerytalnej organ rentowy obliczył wysokość świadczenia na kwotę 4870,10 zł po waloryzacji, z czego 20 % wyniosło 974,10 zł.

Opisany w zaskarżonej decyzji sposób obliczenia na kwotę 3753,39 zł emerytury zgodnie z art. 26 jest adekwatny do treści tego przepisu. 80 % tej kwoty stanowi kwota 3002,71 zł.

Ostatecznie, zgodnie z art. 183 ust. 5 ustawy emerytalnej organ rentowy obliczył wysokość przysługującej ubezpieczonej emerytury na kwotę 3976,81 zł i w takiej wysokości przyznał świadczenie, jako najkorzystniejsze.

Należy też przypomnieć, że stosownie do treści art. 116 ust. 1 ustawy emerytalnej co do zasady postępowanie w sprawach świadczeń z ubezpieczenia społecznego wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego. Następnym powyzszego jest rozdzielenie przez ustawę emerytalną momentu powstania prawa do świadczenia, uzależnionego od spełnienia wszystkich ustawowych przesłanek jego nabycia (art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej), od dnia wypłaty tego świadczenia, warunkowanego m.in. złożeniem stosownego wniosku (art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej).

W przedmiotowej sprawie nie jest przedmiotem sporu i nie budzi wątpliwości okoliczność, że przed dniem złożenia wniosku o emeryturę, tj. przed 9 października 2013 r. skarżąca spełniała łącznie wszystkie przesłanki nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej, gdyż wiek emerytalny z ust. 1a pkt 3 tego przepisu osiągnęła z dniem (...)

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał zaskarżoną decyzję za prawidłową i w konsekwencji na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. pozbawione uzasadnionych podstaw odwołanie oddalił.